

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík, 25. nóvember 2019

Efni: Umsögn SI um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum til einföldunar regluverks, 332. mál

Samtök iðnaðarins („**samtökin**“ eða „**SI**“) hafa tekið til umsagnar frumvarp til breytinga á ýmsum lögum til einföldunar regluverks, 332. mál. Samtökin skiluðu umsögn um frumvarpsdrög sem birt voru á samráðsgátt stjórnvalda 16. október 2019 (sjá fylgiskjal nr. 1). Frumvarpið er fyrsti áfangi af þremur í aðgerðaráætlun atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins um einföldun regluverks á málefnasviðum ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á lögum um verslunaratvinnu, iðnaðarlögum, lögum um samvinnufélög auk brottfalls úreltra laga.

Samtökin ítreka ánægju sína með þá áherslu ríkisstjórnarinnar að auka skilvirkni stjórnáætlunar og einfalda regluverk í þágu atvinnulífs og almennings. Samtökin áréttu þó mikilvægi þess að samhliða einföldunaraðgerðum sé gripið til aðgerða til að tryggja skilvirkni í eftirfylgni þeirra lagaákvæða sem eftir standa enda vænta fyrirtæki þess að allir starfi eftir sömu leikreglum sem er ein forsenda heilbrigðs markaðar og frjálsrar samkeppni.

Samtökin fagna því að komið hafi verið að nokkru til móts við athugasemdir SI við áframhaldandi vinnslu frumvarpsins. Samtökin hafa þó enn nokkrar athugasemdir við fyrirleggjandi frumvarp og verða þær útlistaðar hér að neðan.

Leyfisveiting á hendi tveggja stjórnvalda

Leyfisveiting á grundvelli iðnaðarlaga nr. 42/1978 (hér eftir „**iðnaðarlög**“) er nú á hendi tveggja stjórnvalda, þ.e. sýslumanns sem gefur út meistarabréf, sbr. 1. mgr. 12. gr., og ráðherra sem gefur út sveinsbréf, sbr. 3. mgr. 12. gr. Ekki liggur fyrir ástæða þess að útgáfa þessara leyfa eru á hendi tveggja stjórnvalda. Núverandi fyrirkomulag veldur óþarfa flækjustigi og óhagkvæmni, þá sér í lagi varðandi aðgengi að upplýsingum um útgefin leyfi.

Til að einfalda stjórnáætlun við útgáfu leyfisbréfa á grundvelli iðnaðarlaga leggja samtökin til að ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra annast bæði útgáfu meistarabréfa og sveinsbréfa. Sé þannig tryggt aukin skilvirkni sem og regluverk er einfaldað. Samtökin leggja ennfremur til að ráðherra sé falið að tryggja aukna fræðslu og vitund almennings um iðnaðarlögin. Í því samhengi benda samtökin á að iðnaðarlögin hafa ekki síst það markmið að tryggja vernd neytenda enda til þess fallin að tryggja neytendum vissu fyrir því að þeir einstaklingar sem starfa á sviði lögverndaðra iðngreina hafi öðlast tilskilda menntun og hæfni til verksins.

Listi yfir útgefin sveins- og meistarabréf

Ein af forsendum þess að unnt sé að tryggja aukna virkni iðnaðarlaga og þar með aukna vitund neytenda um réttindi þeirra einstaklinga sem veita þjónustu á sviði lögverndaðra iðnagreina er að upplýsingar um leyfishafa séu aðgengilegar. Í dag er það svo að ráðherra hefur haldið skrá yfir þá einstaklinga sem hafa fengið útgefin sveinsbréf og í frumvarpinu er sýslumönnum veitt heimild til að halda slíka skrá um útgefin meistarabréf.

Samtökin telja það ótækt og hafa dregið úr eftirfylgni með iðnaðarlögum að listi yfir þá einstaklinga sem hafa réttindi skv. lögnum, þ.e. sveinsbréf og meistarabréf, sé hvergi aðgengilegur, hvorki fagfélögum né almenningi.

Leggja samtökin til í samræmi við framangreinda tillögu um einn leyfisveitanda að ráðherra haldi lista yfir bæði útgefin meistarabréf og sveinsbréf skv. iðnaðarlögum og veitt sé lagaheimild fyrir því að listinn verði opinber og aðgengilegur almenningi.

Eftirfylgni með lögnum ábótavant

Þá vilja samtökin benda á að eftirfylgni opinberra aðila með lögnum hefur verið með öllu óásættanleg undanfarin ár. Ekkert opinbert eftirlit hefur verið til staðar í þeim tilgangi að hlúa að löggiltum iðngreinum hér á landi og neytendur hlotið skaða af. Eftirlitið hefur þess í stað færst yfir á markaðinn sem hefur eins og stendur fá sem engin úrræði til að stöðva ólögmetta starfsemi ófaglærðra í löggiltum iðngreinum. Þess má geta að samtökin hafa ítrekað þurft að kæra ófaglærða aðila sem gengið hafa inn á svið löggiltra iðngreina til lögreglu en málin ganga hægt og niðurstöður engar. Þá er einnig nauðsynlegt að endurskoða sektarfjárhæðir við brotum á iðnaðarlögum og búa til sektarramma sem felur í sér raunverulega refsingu við brotum á lögnum en ljóst er að núverandi refsiramma hefur lítil sem engin varnaðaráhrif.

Samtökin telja þó að verði fallist á að framangreindar tillögur til breytinga á frumvarpinu muni það leiða til bættra eftirfylgni með lögnum. Það er þó ljóst að ganga þarf öllu lengra. Tryggja þarf að bært eftirlitsstjórnvald framfylgi lögnum og að viðurlagaákvæði laganna feli í sér aukin varnaðaráhrif gegn brotum á lögnum.

Að lokum vilja Samtökin ítreka ánægju sína með tilgang frumvarpsins sem byggist á einföldun regluverks en árétta þó framangreindar athugasemdir og tillögur að breytingum.

Virðingarfyllst,

Björg Ásta Þórðardóttir,
lögfræðingur SI

Fylgiskjal nr. 1: Umsögn SI um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum til einföldunar regluverks, mál nr. 225/2019 (dags. 23. október 2019)